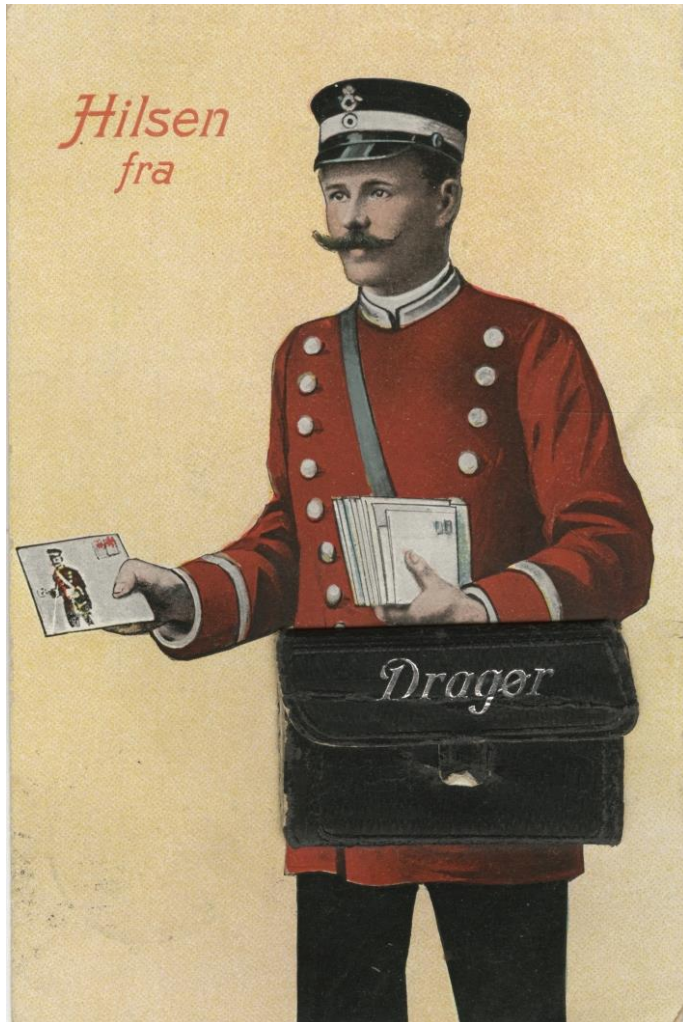
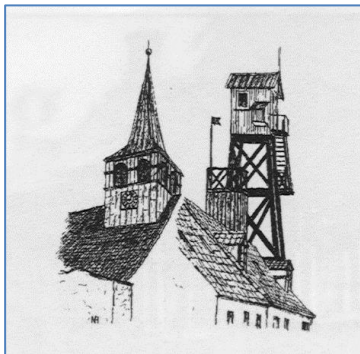

Kikkenborgen

November 2015

*Særunummer i anledning af
Dragør Lokalhistoriske Forenings 20 års jubilæum*

DLF's logo er tegnet af Niels Febber Andersen. Lokalkivets kikkenborg er fotograferet af Jørgen D. Petersen.

"Kikkenborgen" er et fælles blad for Dragør Lokalhistoriske Forening og Dragør Lokalkiv. Bladet udsendes til DLF's medlemmer og uddeles til alle interesserede fra Lokalkivet og bibliotekerne. Bladet bliver også lagt på Lokalkivets og DLF's hjemmesider. Redaktion: Henning Sørensen.

Forsidebilledet er et postkort sendt i 1916. Posttasken kan på det originale kort åbnes og indeholder nogle små minaturepostkort med motiver fra Dragør.

Dragør Lokalhistoriske Forening

www.dragoer-lokalhistorie.dk

Email: info@dragoer-lokalhistorie.dk

Formand: Claus Ehlers, Schoutgården 41, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 32 23.

Næstformand: Lis Klynge, Søvej 7a, 2791 Dragør. Tlf. 21 26 41 14.

Sekretær: Dines Bogø, Ulspilsager 57, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 11 53 / 20 85 11 53.

Kasserer: Leise Hansen, Krudttårnsvej 143, 2., 2791 Dragør. Tlf. 28 96 91 37.

Kontakt vedr. medlemskab: Irene F. Larsen, Drogdensvej 2, 2791 Dragør.
Tlf. 32 53 23 32.

**Få nyheder om arrangementer og andre aktiviteter fra foreningen på e-mail.
Send din email-adresse til info@dragoer-lokalhistorie.dk.**

Dragør Lokalkiv

www.dragoer.dk/lokalarkivet

Stationsvej 5, 2791 Dragør. Tlf. 32 89 03 29. Email: lokalarkivet@dragoer.dk

Åbningstider: Tirsdag 13.00 – 17.00 Torsdag 10.00 – 17.00 samt efter aftale.

Se også den lokalhistoriske side på Facebook: www.facebook.com/kikkenborgen.

20 år med Dragør Lokalhistoriske Forening

Den 14. november 1995 samledes fire historieinteresserede personer til et møde hos Dines Bogø på hans bopæl Ulsøpilsager 57.

På mødet enedes man om at stifte en lokalhistorisk forening, hvor interesserede medlemmer kunne mødes for at blive beriget om lokalhistorie primært knyttet til Sydamager.

Kurt Mathisen tiltrådte som foreningens formand og Dines Bogø som sekretær. Efter et enkelt planlæggende bestyrelsesmøde indkaldtes til den første ordinære generalforsamling den 19. marts 1996, hvor Claus Ehlers indtrådte som bestyrelsesmedlem.

Efter generalforsamlingen holdt orlogskaptajn Peter Thorning Christensen et interessant foredrag om Københavns befæstning, herunder specielt om militære anlæg på Amager og Saltholm.

Selv om deltagerantallet var beskedent var kursen lagt til en god og bæredygtig fremtid for Dragør Lokalhistoriske Forening.

Medlemsorientering

Allerede to måneder senere så medlemsbladet *DLF-Nyt* dagens lys, og det har efterfølgende løbende givet medlemmerne en fyldig orientering om aktiviteter og arrangementer. *DLF-Nyt* udkom som medlemsblad fire gange om året, og blev snart suppleret med *DLF-Special*, hvor særlige emner af lokalhistorisk interesse blev behandlet i længere artikler.

I 2012 blev indgået et samarbejde med Dragør Lokalarkiv om fælles udgivelse, og *Kikkenborgen* blev nu medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening og *Nyt* fra Dragør Lokalarkiv. *Kikkenborgen* udkommer fire gange om året og trykkes nu også i farver.

Siden foreningens stiftelse er der i alt udgivet 77 numre af *DLF-Nyt* og specialudgaver samt 15 numre af *Kikkenborgen*. En ganske imponerende udgivelse gennem de forgangne 20 år. Alle afholdte arrangementer er omtalt.

Ved indmeldelse i foreningen får man tildelt et medlemsnummer, og ved jubilæet er man nået til medlem nr. 428. Et imponerende antal for en lokalhistorisk forening. Kurt Mathisen har som formand sammen med foreningens utrættelige sekretær Dines Bogø stået for foreningens succes gennem årene. Desværre måtte foreningen sige farvel til Kurt Mathisen ved hans alt for tidlige bortgang den 2. maj i år. Kurt nåede således ikke at opleve 20-års jubilæet for den forening, der stod hans hjerte så nær, og

Første nummer af *DLF-Nyt* fra maj 1996.

hvor han som ihærdig ildsjæl har beriget foreningens arbejde siden etableringen. Men hans indsats vil stå med flammeskrift i foreningens historie.

Ved Kurts død indtrådte bestyrelsens næstformand Claus Ehlers som formand.

Mange arrangementer

Det vil føre for vidt at omtale de mange arrangementer foreningen har stået for gennem årene, men enkelte af de større skal nævnes.

Foruden foredrag har der været gennemført adskillige byvandring i Dragør, i Søvang, i Sundby, på Christianshavn og i København. Og alle med sigte på historiske forbindelser til Dragør.

Udflugtsmål har blandt andet være Drogden Fyr og Saltholm, som begge er besøgt flere gange.

Endvidere har der været besøg på særlige historiske steder, blandt andet Lufthavnens Brandstation, Kommandobygningen under Nyboder Skole, Københavns Rådhus, Raketstation Birkelund, Tårnby Politigård og Dommerkantor, Kongelunden, Dragør Havn, Wilhelm Lauritzens gamle terminal, Dragør Fort, Kongelundsfort, Ejbybunkeren mm.

Af større arrangementer kan nævnes afsløringen af mindepladen for Sophus Falck, som foreningen sponsorerede og hvor mere end fem hundrede af byens borgere havde fundet vej til Sophus Falcks Allé, med deres store optog af blandt andet historiske brand- og redningskøretøjer.

Foreningen har også stået for større udgivelser blandt andet Martha Zimlings "Min barndom på Saltholm" og "Befrielsen 4. maj 1945" med aktuelle fotos og beskrivelser fra de hektiske dage og begivenheder på Sydamager.

Endelig skal nævnes, at det var Dragør Lokalhistoriske Forening som tog initiativ til at pladsen/anlægget ved indgangen til Dragør blev navngivet.

Indtil år 2000 optrådte den på officielle kort med betegnelsen "Plads" eller "Anlæg". Efter en navnekonkurrence og langvarige politiske drøftelser bestemte kommunalbestyrelsen i december 2000, at pladsen blev navngivet "Nordre Væl". Navngivningen fandt sted et år efter at skulpturen "Dragør Båden" blev afsløret på pladsen. Den blev skænket til byen af Ny Carlsberg Fonden og opsat med støtte fra skibsreder Per Henriksen.

Bestyrelsesmøde i Dragør Lokalhistoriske Forening den 13. februar 2015. Det sidste møde i foreningen Kurt kunne deltage i. Fra venstre Irene Larsen, Leise Hansen og arkivleder Henning Sørensen. Fra højre Kurt Mathisen, Claus Ehlers og Dines Bogø.

Georg Ibsens konditori og bageri

Georg Ibsen blev født i Dragør 1897 og blev udlært som konditor i 1916. Han arbejdede som konditor i København, Malmö og Dragør (hos Scheller) indtil 1921. I 1921 rejste han til USA, hvor hans søster og brødre havde etableret sig. Han arbejdede i New York indtil 1924, hvorefter han rejste til Dragør for at starte sin forretning.

Oktober 1924 købte Ibsen en grund på hjørnet af Stationspladsen og Linde Allé, og fik her bygget et flot hus med bageri og konditori. Huset på Linde Allé 1 blev bygget af murermester Valdemar Holm efter næsten samme tegning som Holms eget hus på Linde Allé 11.

Forretningen blev åbnet april 1925. Placeringen overfor Amagerbanens endestation var valgt, p.gr.a. persontrafikken på stedet.

I 1926 blev Georg Ibsen gift med Nathalie (Nalle) og sammen med sin hustru oparbejdede han forretningen.

Butikken havde indgang fra stationspladsen og udstillingsvinduer mod pladsen og Linde Allé. Bag butikken var der et serveringsværelse, hvor der blev serveret kaffe m.m. Lokalet blev bl.a. benyttet af Amagerbanens billettører, hos hvem bagerens "Roxy-kager" var ret populære.

Om sommeren var der servering i haven, hvor der var plantet lindetræer, der dannede båse, hvor man kunne sidde i læ. Mod stationspladsen var der en lille kiosk, med bl.a. salg af Solbjerg is.

Dragør Jernbanestation ca. 1910. På arealet i forgrunden spillede Dragør-drengene fodbold og byens unge damer hockey. Omrejsende tivolier havde i mange år opstillet gynger og karusseller på dette sted. I 1925 blev der her bygget en bagerforretning.

Bagermester Georg Ibsen i sin nyerhvervede Ford på stationspladsen. Foto 1928.

Bager Ibsen købt en gammel Ford og startede en brødrute, Med bilen betjente han bl.a. teltlejren ved krudthuset, Sydstrandens sommerhuse og Søvang.

Filialer

I 1931 åbnede han en filial i Søvang på Birkevej. Den blev senere flyttet til Hovedgaden i Store Magleby, hvor der nu er cykelforretning. I "filialen" på Hovedgaden var der også håndkøbsudsalg fra Tårnby Apotek og bladsalg.

Kransekager og lagkager blev leveret langt omkring, så den gamle Ford blev hurtigt udskiftet med en ny model. Forretninger som denne havde dengang åbent hver dag, normalt mellem 6.00 og 20.00. De eneste lukkedage var juledag og påskedag, og der var ingen ferielukning.

Ibsen var ivrig deltager i byens foreningsliv, og bl.a. var han formand for kegleklubben, så der var gang i sagerne.

Georg Ibsen foran forretningen i 1927.

Besættelsestiden

Under Besættelsen blev der stilstand i forretningen. Der var vareknaphed og brændsel til ovnen var svært at skaffe. Bilen blev opklodset og udskiftet med en tre-hjulet cykel med kasse og ind imellem med en lånt hestevogn.

I 1944 blev Georg Ibsen arresteret af Gestapo, fordi han var involveret i transporter af jøder, allierede piloter og andre, der skulle til Sverige. Huset på stationspladsen blev også benyttet som opsamlingssted. Ibsen var interneret og kom først tilbage til Dragør den 6. maj 1945. I den periode blev forretningen drevet af hans hustru.

Da helbredet var blevet dårligt og lysten til at drive forretning mindsket, lukkede Ibsen filialen i Store Magleby i 1945. Forretningen på stationspladsen lukkede i 1950, og huset blev omdannet til beboelse.

Bent Ibsen

Artiklen stod i DLF-nyt 1997, nr. 1. Bent Ibsen døde i 2011.

På besøg hos Jens Peter

De fleste i Dragør kendte, eller har hørt om Jens Peter's cykler. Cykelhandler Jens Peter Andersen, der er født i 1909, har nu været pensioneret i over 20 år. Under et besøg i hjemmet, har Jens Peter fortalt lidt om sin tid i Dragør.

"Mine forældre Johanne og Martin Andersen boede i Strandgade 23 her i Dragør. Jeg blev udlært som kleinsmed hos Vølund i Sundbyøster. Jeg har også været hos kunstværksted Doberg & Søn i Lille Strandstræde i København og hos smedefirmaet Peter Møller.

Fra 1931 var jeg arbejdsløs i over to år. Selv om jeg fik kørekort til automobil, var der stadig ikke noget arbejde at opdrive. Sammen med Angela åbnede vi en grøntforretning i Strandgade 23, hvor mine forældre også hjalp til.

Det gik ikke rigtigt med den forretning, og i en periode var jeg på Wieders væverier, men da Wieder blev nødt til at indskrænke, blev jeg igen arbejdsløs.

Wieder forsøgte at tage et socialt hensyn, således at de ansatte, der ikke havde en uddannelse, fik lov at blive ved væveriet.

Cykelhandler

Allerede som barn havde jeg skilt og samlet cykler. I 1935 lejede jeg mig ind hos Robert Hansen i Autoparken på Kirkevej. I én af garagerne reparerede jeg cykler. Robert Hansen solgte også cykler fra sin nu nedrevne ejendom på hjørnet af Linde Allé og Kirkevej.

Jeg startede i 1938 som selvstændig cykelhandler og -reparatør i en lade i Trein Jylmanns Gang. Jeg havde fået forbindelse med en cykelgrosserer, der gav mig materialer for 500 kr, så jeg kunne starte som selvstændig.

I marts 1939 lejede jeg Strandlinien 27. Det var Buch's tidligere isforretning, der havde stået tom længe. Huslejen på Strandlinien var 75 kr. i kvartalet. En cykel kostede kontant enten 145 eller 150 kr. afhængig af udstyr. Også dengang solgte man cykler på afdrag. Af mine gamle regnskaber kan jeg se, at afdragene på cyklerne var på 3 kr. pr. uge.

Jens Peter i forretningen. Foto ca. 1970.

Cykler og ikke mindst dæk og slanger blev hurtigt en mangelvare efter udbruddet af 2. Verdenskrig. I 1941 havde jeg kun én cykel tilbage. Den blev solgt med udstyr for 200 kr. Nå, men salget af den cykel gav os da brød på bordet et stykke tid.

Brandmand

I 1940 søgte jeg ind ved Dragør kommunale brandvæsen. Det blev til i alt 40 år som brandmand. I efteråret 1943 fik jeg brev fra kommunalbestyrelsen om, at jeg var udnævnt til brandassistent med et tillæg af 50 kr. årligt. Brevet var underskrevet af Rudolf Wieder og Svend Iversen. Der var man ekstra vagter i den periode p.gr.a. luftalarmerne. Dengang

Jens Peter sammen med Dragørs brandkorps i 1944. Han står som nr. 4. fra venstre.

holdt kommunens vejvæsen også til på brandstationen. Da Kaj Leth holdt op, blev jeg stationsleder. ”

Brandvæsenet undgik direkte konfrontationer med tyskerne. Jens Peter husker dog en mindre sag. De blev kaldt til Dehlsens Hotel (Dragør Badehotel, red.), som tyskerne havde beslaglagt. En dansker havde forsøgt at stikke ild til en madras, der lå på én af de mange opstillede senge i salen.

Den 5. maj 1945 kom Jens Peter til brandstationen i Nyby efter nedskydningen af Kampmann Arnild. ”Jeg forsøgte at komme ind på brandstationen, men måtte opgive, da jeg blev beskudt fra et vindue i den grå skole. Da det hollandske fly styrtede ned i lufthavnen i slutningen af januar 1947, så jeg selve nedstyrtningen fra havnen. Jeg styrtede op på brandstationen og gjorde brandkøretøjet klar. Vi var hurtigt fremme, da vi kunne køre gennem Lufthavn Syd. Dragørs sprøjte var det eneste deltagende køretøj, der havde vandtank.”

Andet arbejde i cykelforretningen

Da man ikke kunne leve af at være cykelhandler under krigen, og jobbet som brandmand kun var et bijob, måtte der gøres noget andet.

Angela, som Jens Peter blev gift med i 1931, havde også været på Wieders væverier. Hun startede en mindre rulleforretning i baglokalet på cykelforretningen.

”Jeg gik i gang med at reparere og handle med kakkellovne. Kakkellovnene skulle bl.a.

Jens Peter med en kunde foran forretningen på Strandlinien 27. Foto ca. 1970.

have isat nye sten. Kakkellovnene hentede jeg på tre-hjulede budcykel hos kunderne, reparerede dem i forretningen og bragte dem derefter ud igen og opsatte dem. Noget af arbejdet kunne dog foregå hos kunderne. Turen med de tunge kakkellovne gik både til Nordstranden og Søvang.

Angela passede cykel- og rulleforretningen, når jeg var væk. Angela kunne tjene 13 kr. om ugen ved at have rulleforretningen.

En sommerdag i 1944 stillede den danske Gestapo-mand Helge Klein Nielsen i forretningen, og spurgte, om jeg kunne hjælpe ham til Sverige. Det kendte jeg selvfølgelig ikke noget til, sagde jeg. Senere samme år, fik jeg igen kontakt med Gestapo-folkene fra "Villa Pax". De havde købt en kakkellovn af mig, og nu ville de have mig til at opsætte den i Gruberts beslaglagte villa på Annasvej.

Mens jeg bankede hul til skorstenen, stod der en Gestapo-mand og overvågede arbejdet. Måske var man bange for, at jeg skulle snuppe nogle af de mange uniformer eller hjelme med dødningehoveder. På det tidspunkt var hele Annasvej spærret af med pigtråd."

Der blev også tid til at bygge en "cykelbil" til mælkeudsalgsejer Evald Hansen.

Cykelbilen blev vist frem i København, hvor den vandt andenpræmie i en konkurrence med pedalbiler. Cykelbilen medvirkede også i et indslag i en kortfilm, der blev vist i biografen.

Spøgefuldheder

Jens Peter har altid haft tid til en lille snak med kunderne, og ofte måtte han fremvise sin store samling af ølflasker og øldåser. Gennem årene var det blevet til en anseelig samling. Mange fremmedartede flaske prydede hylderne, hjembragt af kunder, flypersonale m.fl. Ofte morede kunderne sig over Jens Peters spøgefuldheder og hans små skilte i forretningen.

"Da oliekrisen kradsede i begyndelsen af halvfjerdserne,

reklamerede jeg i forretningen med "Her er olie nok". Vores søn pyntede ofte vinduet, og mange kiggede forbi, for at se, hvad vi nu havde fundet på."

Mange husker sikkert stadig den 25-øre, som lå på gulvet i forretningen. Utallige er de gange, hvor en ny kunde diskret har sat foden på mønten, for så at ville samle den op, når Jens Peter vendte ryggen til. Men mønten var sømmet fast på gulvet.

Kundernes cykler blev repareret i den rækkefølge, de blev afleveret, men der var dog undtagelser. En dag stod en lille dreng med sin punkterede cykel og bad så mindeligt Jens Peter om han ikke ville lave cyklen med det samme.

"Du må vente, der er andre cykler, der skal ordnes først! Drengen så helt elendig ud, så jeg sagde til ham, at hvis han gik hjem og tissede imens, så ville jeg se, hvad jeg

kunne gøre. Men der gik lang tid, inden drengen var tilbage. "Jeg kunne altså ikke, Jens Peter", sagde drengen næsten grædende. Han blev dog jublende glad igen, da jeg afleverede den færdige cykel til ham."

Sammen med postbud Strøbæk afholdt Jens Peter hvert år julefrokost. I forretningen var der dækket op på et klapbord med fin dug, lys osv. De kolde snaps blev nydt og øllerne var ikke hentet fra hylderne, men af mere ordinære mærker.

Jens Peter lukker og slukker

I 1976 solgte Jens Peter forretningen til Viggo Mühlendorff.

"Jeg havde gerne set, at den store samling af ølflasker og dåser i cykelforretningen var blevet bevaret, da jeg lukkede på Strandlinien. Jeg spurgte mange steder, med der var ikke rigtig interesse for at overtage samlingen og med stor sorg, måtte jeg skille mig af med den. Flere år efter kom der flere forespørgsler på samlingen."

Jeg kunne nok fortælle mere, men det kan jo komme en anden gang. Det har været en dejlig tid som cykelhandler og brandmand og Angela har været en stor støtte for mig.

Artiklen stod i DLF-nyt 1997, nr.2.

Danmarks længste badebro

Søvang, hvis areal er mere end tre gange så stort som hele den gamle by i Dragør, og som omfatter én af Danmarks største grundejerforeninger med mere end 600 parceller, har altid levet sit eget, stille liv i kommunen.

Da Søvang i sin tid blev dannet ved en udstykning i 1918, var der lavet en tegning over området, hvor man kunne se badehuse på stranden. Søvang var altså i tegnerens

Søvangs "lille" badebro omkring 1938. Den er lidt kortere end Danmarks længste badebro, som ligger et lille stykke derfra.

fantasi tænkt som en slags Bellevue, med flot sandstrand og skønne bademuligheder direkte fra kysten.

Det med sandstranden var nu "mildt" overdrevet, for skulle man bade fra det meget lave vand og den sten- og tangfyldte strand, var det nødvendigt med en badebro – en laaaang badebro.

Der gik da heller ikke mange år, før der blev etableret badebro på Søvangs kyst. Dels til at bade fra og dels til at fortøje joller til brug for småfiskeri, og til at sejle badeture til Søvangs mange fine sandrevler.

Badebro fra begyndelsen af 1920'erne

I Dines Bogø's bog om Søvang (Del 2) er Søvangs badebro omtalt, og det fastslås, at badebroen første gang er udlagt mellem 1926 og 1929. Det var grundejerforeningens daværende næstformand, murermester Jacob Eriksen, Poppelvej 136, som var initiativtager til det store projekt.

I en protokol fra 1925 blev der stillet forslag om at bygge en badebro, og i en protokol fra 1929 fremgår det, at badebroen er etableret, og at murermester Eriksen er formand for badekonsortiet.

På det ældste luftfoto fra Søvang fra 1929 ses kystlinjen og badebroen tydeligt, med samme placering som i dag ud for Søvej 59.

Selv om der ikke eksisterer en stump af materialerne fra den oprindelige badebro, så ligger den fortsat på nøjagtig samme sted og med den samme imponerende længde – 275 meter.

Og mon ikke både længde og alder er rekord blandt Danmarks mange badebroer? Hvorfor badebroen er placeret, som den er, kan der vist ikke være tvivl om. Midt ud for Søvangs kyst ligger en stor sten, den største blandt mange sten, og den har utvivlsomt virket dragende for alle badende. "Badestenen" eller "Den store sten" ligger ca. 300 meter fra kysten, og det må have været en drøm for beboerne at kunne komme helt derud via en bro.

Søvang Badelaug

Badebroen blev fra starten drevet af "Søvang Badelaug", hvortil beboerne kunne købe badekort for sæsonen. Indtægter ved salg af kortet betalte udgifterne til vedligeholdelsen, udlægning og nedtagning af badebroen.

Nogle år senere blev endnu en badebro bygget i Søvang ud for Søvej nr. 33. Denne bro var noget kortere og med mindre brohoved, og blev derfor kaldt "den lille bro". Også denne bro lever i dag, og stadig på privat basis gennem Søvang Brolaug med ca. 35 medlemmer.

På såvel den "store" badebro som den "lille" blev der holdt streng justits med, at ingen uvedkommende fik adgang til badebroens lyksaligheder. På den lille badebro var der midtvejs opsat en dør med spærre, og kun medlemmer havde naturligvis nøgle. På den store badebro blev justitsen opretholdt ved en "bademester", der i folkemunde gik under navnet "baderotten" og som med hård hånd tog vare på, at kun medlemmer, der havde betalt kontingent, fik adgang.

Den store badebro er på mange måder enestående og er en del af Søvangs identitet, særpræg og kultur.

Lærer Madsens svømmeundervisning ved Søvangs badebro blev hvert år afsluttet med et svømmestævne. Et år var der så mange tilskuere, at broen braste sammen. Foto 1947.

Badebroen i 1950'erne

I mine drengeår i 1950'erne var der et utroligt liv og masser af aktivitet på badebroen. Hver morgen kl. 8.00 – uanset vejret – var der svømmeundervisning under ledelse af den myndige, men elskelige svømmelærer Madsen, og ved sæsonens afslutning blev der holdt officielle svømmeprøver, hvor man kunne tage svømmemærker i guld, sølv og bronze. Der blev også afholdt svømmestævner med konkurrencer og præmier. Brohovedet var dengang meget stort, og bassinets indre bredde var som svømmehaller på 25 meter.

Søvangs initiativrige marketenderiejer og sommerkøbmand, Børge Andersen, så i begyndelsen af 1950'erne store muligheder i den livlige trafik på badebroen. Og resolut opførte han en is- og slikbod på en platform midt på broen ved børnetrappen. Salget gik naturligvis strygende på varme sommerdage, og omsætningen var i top. Der var blot det problem, at de badende som regel kom i badetøj og derfor ikke havde kontanter på sig. Det blev klaret ved at notere de skyldige beløb op i en bog, men det viste sig, at pengene efterfølgende var næste umulige at opkræve, så is- og slikboden overlevede desværre kun en enkelt sommer.

Ved et lykketræf er denne isbod bevaret på film, idet lystspilfilmen "Ved Kongelunden", med Dirch Passer og Ove Spøge blev optaget denne sommer (1953) og ved en scene følger men skuespillerne på vej ud ad Søvangs badebro – med den hyggelige og særprægede isbod!

Konstruktionen

Oprindeligt blev badebroen konstrueret med nedhamrede bukke, som brofagene hvilede på. Alt var af træ, og der var selvfølgelig store, løbende udgifter til vedligeholdelse og fornyelser.

Omkring 1960 forsøgte man at gøre den inderste del af badebroen permanent ved hjælp af store, fyldte betonrør, som brofagene hvilede på. Denne opgave blev udført af Søvangs navnkundige vulkanisør og entreprenør "Gummi-Larsen", fra villa Refugium.

Det har altid været nødvendigt at nedtage brohovedet og det meste af badebroen om vinteren, idet isen selv ved en mild isvinter, fuldstændig ville ødelægge badebroen og sandsynligvis fjerne den fra kysten. Og efterårs- og vinterstorme med højvande ville ligeledes være aldeles ødelæggende.

Ved en tidlig efterårsstorm den 18. oktober 1967 led badebroen betydelig skade, og badelaugets medlemmer havde ikke mulighed for selv at klare de store problemer af såvel økonomisk som praktisk art. Kort efter blev badebroen derfor overtaget af Søvangs Grundejerforening, hvorved en bredere kreds kunne bidrage til broens omkostninger.

Danmarks længste badebro

I 1997 blev den 275,7 meter lange badebro optaget i Guinness rekordbog som *Danmarks længste badebro*. Dette gav omtale i lokalpressen, i dagspressen og sågar i TV – og Søvang kom for alvor på landkortet og blev pludselig mere synlig i Dragør kommune.

Claus Ehlers

Artiklen stod i DLF-nyt 1998, nr. 1. Her gengivet i forkortet form.

Efter optagelsen i Guinness Rekordbog er badebroen blevet forlænget til 279,1 meter. Det er nemt at huske, for længden er det samme som Dragør Kommunes postnummer: 2791.

Sophus Falck i Dragør

Redningskorpsets stifter direktør Sophus Falck havde i 1923 fået bygget et sommerhus i Dragør. Nærmere bestemt i den udstykning i daværende Store Magleby kommune, der lå på sydsiden af Kirkevej ikke så langt fra Dragør Kirke. Grundene var udstykket fra "Aldershvilegården".

Sophus Falck havde købt tre grunde i udstykningen, og på den nordligste af grundene blev sommerhuset opført. Her nød han om sommeren tilværelsen sammen med sin mangeårige veninde Helene Schmidt og deres fælles søn Einar. På de to andre grunde var der indrettet urtehave og legeplads til Einar. Om vinteren boede Helene Schmidt, Sophus Falck og deres søn på Amager Fælledvej. Officielt boede Sophus Falck i Reventlowsgade hos hustruen Thyra Petra Falck få skridt fra redningskorpsets daværende hovedstation i Tietgensgade.

Vejen

I marts 1926 blev grundejerforeningen Kirkevejens Villaby, stiftet og på et forslag fra forsamlingen blev vejen med Falcks sommerhus døbt "Sophus Falcks Allé". Dengang fandtes reglen sikkert også om, at man ikke opkaldte veje, pladser m.v. efter nulevende personer, men i dette tilfælde opnåede Sophus Falck at bo på sin egen vej i fire måneder.

Sophus Falck var ikke ukendt med Dragør og St. Magleby. Han nære ven grosserer Kai Lippmann fra Kastrup tilbragte megen tid på Amager med at samle forskellige genstande fra gårdene til Amagermuseet. Kai Lippmann fik også "sin vej" i Dragør, men den blev dog først navngivet nogle år efter Lippmanns død.

Sophus Falck fulgte levende med i aktiviteterne på Sydamager. Bl.a. deltog han gerne som gæst ved den årlige tøndeslagning, og ofte lod han sine brandfolk træne med brandslukning i Store Magleby og Dragør. Ved opvisningerne var hans tre "officielle" sønner Rudolph, Harry og William ofte med.

Sophus Falck dør

En uge før Sophus Falck døde, havde han været i sommerhuset, hvor han havde plukket mange blomster. Derefter var han taget ind på Hovedstationen i Tietgensgade. Her havde han delt blomsterne ud til mandskabet i garagerne og personalet på kontorerne, og umiddelbart efter blev han indlagt på Københavns Amts Sygehus på Nyelandsvej på Frederiksberg med et smertende mavesår. Sophus Falck døde på hospitalet den 29. juli 1926 kl. 21.00 i forbindelse med en tilstødende lungebetændelse.

Sophus Falck havde netop været stærkt optaget af at opbygge såkaldte Zonebrandvagter i kommunerne rundt omkring i landet. Den 4. august 1926 blev redningskorpsets stifter,

Sophus Falck, begravet under stor højtidelighed fra Holmens Kirke. Ved kisten stod en æresvagt af redningskorpsets funktionærer i uniform. Alle redningsstationer i Danmark, brandvæsener, politiet og mange assuranceselskaber var repræsenteret i det store følge. Store Magleby kommune var repræsenteret af sognerådsformand, gårdejer D. B. Dirchsen.

Mindeplade

Lørdag den 29. juli 2006, på 80-årsdagen for Sophus Falcks død, opsatte Dragør Lokalhistoriske Forening en mindeplade på Sophus Falcks Allé 11. Direktør Frederik Madsen fra Falcks Museum afslørede pladen og Falcks Redningskorps var repræsenteret med flere ældre og nyere køretøjer.

Artiklen stod i DLF-Special, juli 2006.

Sophus Falcks sommerhus omkring 1935. Det er dog ikke Falck der står i haven, men en senere beboer af huset.

Drogden Fyr

I 1936 flyttede den 30-årige stenfisker Arne Nielsen til Dragør, da han havde fået opgaven med at færdigbygge fundamentet til Drogden Fyr. Det nye faste fyr skulle afløse fyrskibet "Drogden" på Quartus-grunden, hvor der siden 1837 havde været udlagt forskellige fyrskibe. Arne Nielsen lejede en lejlighed på øverste etage i "Villa Blushøj" på Engvej. Lige ud for villaen ligger bronzehøjen "Blushøj" og måske har der herfra bl.a. i Middelalderen flammeth fyrbål!

Hebe-Nielsen

I september 1936 købte Arne Nielsen skibet "Hebe". Naturligt nok blev stenfiskeren i daglig tale i Dragør så omtalt som "Hebe-Nielsen". I 1944 sejlede skibet "Hebe" med dynamit til modstandsbevægelsen. Dette blev opdaget, og i juli 1944 blev skipper og besætning anholdt af Gestapo fra "Villa Pax". Stenfiskerfartøjet "Hebe" blev beslaglagt af tyskerne, og "Hebe" blev ødelagt i Kiel under et luftangreb.

Fyret

Drogden Fyr skulle lede skibsfarten gennem den dengang 8 meter dybe gravede rende. Fyret, der er bygget af jernbeton, er 30 meter højt (16 meter over vandet) og 17 meter bredt. Fra tårnet var det udstyret med luftsirene, radiofyr og elektrisk drevet vinkelfyr. Besætningen var på 4-5 mand. I 1937 skriver kommunalbestyrelsesmedlem og autoparkejer (anlægget over for Dragør Kirke) Robert Hansen om det nye fyr, der blev indviet i juni. Et gammeldags fyrskib krævede en besætning på 11 mand, men på det nye faste fyr kan man klare sig med fire mand, hvoraf to mand altid er i tjeneste.

Drogdens bundfaste fyr afløste i 1937 det fyrskib, der i hundrede år havde ligget i Øresund.

Soklen til Drogden Fyr blev bygget i Københavns Havn og derfra bugseret ud til sin endelige plads. Fundamentet er 13 meter højt. Foto 1936.

Robert Hansen oplyser mange detaljer yderligere om fyret, og dette er gengivet i en artikel skrevet af forhenværende lokalarkivar Birte Hjorth. Forbindelse til land sørgede Fyr- og Vagervæsenet for med kutteren Gerda III. Gerda III ligger i dag i en museumshavn i USA, som et minde om de mange jøder, der blev reddet fra Danmark til Sverige bl.a. via Dragør. Under krigen var der udstationeret en mindre gruppe tyske soldater på fyret. De skulle bl.a. passe den opstillede luftværnskanon. Engelske fly beskød flere gange fyret, og angrebene blev besvaret af tyskerne. Ved en mindre højtidelighed fik det tyske mandskab overrakt medaljer, da man sagde, at det var deres fortjeneste, at et engelsk fly var styrtet ned i Østersøen. Daværende fyrmester Steffensen måtte finde sig i de ubudne gæster, der også i august 1943 beordrede fyret camouflagemålet.

Ændringer

Set fra Dragør har fyret ikke forandret sig siden 1937. Tæt på kan man se, at der er kommet flere og andre typer antenner. Men alligevel, den 21. december 1999 var der mange, der kiggede en ekstra gang ud mod fyret. Tidligere var det det grønne blink, man altid så, men efter ændring af sejlrenden var det nu det røde blink, man så ude fra Drogden fyr. I dag betjenes fyret af Farvandsvæsenets "Gerda IV", og fyret er blevet moderniseret på mange måder.

Dines Bogø

En Dragør-dreng fortæller

Dragør Stationsplads og etageejendommen "Lindegården" (til venstre) fotograferet omkring 1950.

Jeg har valgt at stå af toget på Dragør jernbanestation engang i fyrrerne. Dengang var der 2000 indbyggere i Dragør. Jeg vil forsøge at gå en tur igennem byen og fortælle om de mange forretninger, vi dengang kunne møde på vores vej og om de huse, der er blevet bygget eller revet ned siden.

Vi går ud på stationspladsen og ser til venstre, her kan vi se jernbanekiosken oppe ved Stationsvej. På den anden side af pladsen ligger Arnbo's store have med det røde hus, hvor telefoncentralen er, og her sidder fru Arnbo og kobler alle dem i byen, som har telefon, med næsten alle andre telefoner i hele Verden.

Vi går ned ad Lindealle. På venstre side ligger en græsmark, og over den kan man se helt over til Højerup. Her ligger rækkehusene i dag og i noget af Arnbo's have Lindegården. På højre side ligger Ibsens bageri og forretning. Det var en af de syv bagere, der dengang var i Dragør.

På højre side ved Kirkevej ligger Autoparken, den ligger der stadig, men ejeren dengang hed Robert Hansen. Han var ikke en hr. hvem som helst i byen. Foruden autopark og taxakørsel havde han også en overgang et røgeri her, og under krigen leverede han gasgeneratorbrænde. Han var skibsreder for den første færge til Limhamn. Efter krigen var det "Turisten", den sejlede med passagerer bl. a. til Bellevue, senere var det et lille fragtskib "Anna Rita", som desværre forsvandt i Østersøen med mand og mus. Han var også redaktør af Dragør Tidende, vores lokalavis dengang, og lokalpolitiker var han også. På hjørnet under privaten var der senere slikforretningen Bamse. På det andet hjørne, som hedder Bøhms bakke, ligger Kaj Leths røde villa. Der kom jeg meget som dreng, og legede med Dirch, som jeg

senere var på skoleskibet "Danmark" sammen med. Den villa måtte sammen med det gamle Højerup lade livet for det nye Højerup, efter min mening et dårligt bytte. Går vi mod Dragørhjørnet, så ligger Kokkens slikforretning på hjørnet ved Højerup. Ved siden af har han en lille tobaksforretning. Kokken hed Arthur Jensen, han havde været kok på fortet. Han var en flink og festlig mand, der ku' vi godt lide at komme og snakke med ham, da vi var børn På det modsatte hjørne ligger Lous bageri og kaffebar. Her blev senere grøntforretning og nu er der pizzabar.

"Dragør-hjørnet" med slikbutikken og det gamle Højerup i baggrunden.

Vi går over Dragørhjørnet, her ligger på venstre side et lille anlæg med sø og springvand, her står en lille drengefigur midt ude i søen og sprøjter med vand, det er lille Peter. Han står i dag oppe i det nye anlæg ved Enggården i en lille sø. Det anlæg er væk i dag, der er nu en plads, som hedder Nordre Væl.

Går vi over E. C. Hammersvej ligger Irma's forretninger på hjørnet, hvor Bistroyen ligger i dag. På det andet hjørne er der indgang til en lille skomager- og skotøjsforretning, den er også med i Bistroyen nu. Den sidste, der var skomager der, var Thorvald Nielsen. Derefter kommer Schous sæbehus og i hakket barber Christiansens forretning, så kommer Riess-Sørensens kiosk og derefter Ravns købmandsforretning, her kunne man ofte se prins Knud i

Irma på hjørnet af Kongevejen og E. C. Hammersvej.

baglokalet, hvad mon han lavede der? Alle forretningerne har i dag skiftet navn og ejer, og det er nu helt andre ting, der bli'r rakt over disken.

På den anden side af Kongevejen ligger først Adrian Petersen ("Den høje kønne")'s grøntforretning, så kommer isenkræmmer Lindsby og derefter slagter Weber. Heller ingen af de 3 forretninger er der mere, som det de var til den gang.

På hjørnet af Badstuevælen boede Felix Steffensen, han var Danmarks sidste kobberstikker, jeg gik i klasse med hans datter, men det har selvfølgelig ikke noget at gøre med byens forretninger.

Kongevejen med boghandelen på hjørnet ved Badstuevælen.

Da Dragørs forretninger ikke kun ligger på Kongevejen, vil jeg dreje til højre og gå ned over Badstuevælen, men inden da, skal vi kaste et blik ned ad Kongevejen. På højre hånd ligger Kommandørboligen. Her har Tage Nielsen boghandel og lidt længere henne har Kindler sin fiskeforretning med levende fisk i et bassin, og ved siden af er der en osteforretning, hvor vandet løber ned ad vinduerne. Begge forretninger er senere blevet brugt til meget andet. I øvrigt har Irma ligget der en gang, men det var før min tid.

Fisk kunne man selvfølgelig altid købe på havnen, men her lå også en fiskeforretning. Fra Dampskibsbroen, ved det store slæbested, kunne man gå ud til Edv. Schmidt's skur på pæle. Her under gik der levende fisk i hyttefade, som han solgte. Han blev i øvrigt også kaldt Grossereren. Samme Schmidt udlejede også fladbundede pramme her og i kajakhavnen. Ville man have sig en rotur, kunne man leje en jolle af Magleby i Maglebys Havn. Fisk kunne man også købe af "Sildejens" i Bagergangen og af enkefru Ehm fra Strandstræde, når hun gik rundt i gaderne med sin trækvogn.

Men nu tilbage til Kongevejen. Hele Kommandørboligen ejede fru Schou. Mutter Schou kaldte vi hende. Hun havde selv håndkøbsudsalg i indgangen til det, der i dag

er Dragør Apotek. Rundt om hjørnet i samme hus, men ud til Badstuevælen, ligger Damerne, det er en trikotageforretning drevet af 2 ældre damer. Her blev senere solgt sko og nu flot dameundertøj. Kigger vi igen ned ad Kongevejen, kan vi på højre hånd se Clausens bageri og forretning, som senere blev til bager Iversens. I huset derefter er der bag om en cykelsmed, og senere havde Friis sin isenkræmmerforretning her. På det næste hjørne ligger Louis Petersen's (Lullepip) og senere Bothmann's købmandsforretning.

Dragør Biograf med Floras Hjemmebageri.

På hjørnet af Strandgade og Vægterstræde lå en slagterforretning indtil huset blev nedrevet i 1975.

Ser vi helt over mod biografen kan vi se Floras hjemmebageri. Hun lavede verdens bedste karamelkager. Midt i det hele ligger Jansens firelængede gård, som desværre blev revet ned. På grunden lå Irma, så Super-Brugsen og nu igen Irma. Men lad os nu gå ned ad Badstuevælen, som jeg i dag ynder at kalde "Marcuspladsen", opkaldt efter Harry Marcussen, som først havde grønthandel og senere glarmesterforretning der, så Flash, og nu ligger Sydbank der. På den anden side ligger fru Møllers slagterforretning, det blev senere Einar Svendsens. Ved siden af og midt for på pladsen ligger en stor grå bygning med 3 etager. I dag er den gulkalket. I stuen til venstre havde Marie Sørensen sit middagskøkken. Her spiste mange af byens enlige, dog mest mænd, alle deres måltider. På hjørnet af Strandgade ligger Borgerforeningen og på den anden side Tatol, som bestyres af fru Brandt-Jensen. Her kan man bl.a. købe sæbe. Det resulterede i, at hendes søn Christian blev kaldt "Sæve-Christian" resten af sit

liv. Jeg tror, at skomager Nielsen senere havde forretning der.

Ser man til højre, kan man se Slikmutter på hjørnet af Vestgrønningen. Ser man til venstre, kan man se det hus, hvor Jens Peter-cykelsmed's mor sælger grøntsager. Går man gennem lågen fra Trejn Jylmanns Gang, møder man hans far, som køber gammelt jern, ham kaldte vi jernmanden. Gammelt jern fandt vi på lossepladsen. På det næste hjørne ligger et højt hus, her har været vaskeri og senere slagter. Det hus er der ikke mere.

På det modsatte hjørne ligger fru Madsens mejeriudsalg. Når man lukker døren op rammer den en klokke, og fru Madsen kommer ud. Hverken hende eller forretningen er der mere.

Helt nede på hjørnet ved havnen kan man se H. T. Jans's Eftf. Cai Petersens købmandshandel. Her kan man i dag gå ind og købe et hus af ejendomsmægler Bøgvald.

Købmand Cai Petersen i butikken på hjørnet af Strandgade og Strandlinien. Foto 1984.

Vi går nu ned ad Slippen til Von Ostensgade. På hjørnet ligger købmand Nielsen's forretning og ser vi til højre, kan vi se Gasjans forretning, her sælges der blyanter, papir og legetøj m.m. Helt oppe på hjørnet ved Vestgrønningen ligger Marchen Lyngby's garnforretning.

Ser vi til venstre i Von Ostensgade, kan vi se Leudo Steffensens forretning, her kan man også købe garn. Skråt over for ligger Lodsstræde og ser vi ned ad den, kan vi se bager Mogensens forretning. Deres søn blev kaldt Peter Måne, ham kendte alle i byen. Fortsætter vi ned til Strandstræde, møder vi igen en bagerforretning, det er bager Jørgensens. De havde også en søn, han blev kaldt Krummen.

Men nu tilbage til Slippen. Går vi over Jens Eyberts Plads til Chr. Mølstedsgade, kan vi se Evald Hansens mejeriudsalg til venstre. Jeg kan svagt huske, da der var slagterforretning her og til den anden side købmand. Før den tid var der skibsproviantering i hele huset, men det kan jeg ikke huske. Jeg har set et billede, hvor senere skibsreder Hans Isbrandtsen, som var reder for det skæve skib "Flying Enterprice", står udenfor som bydreng.

Ser vi til højre op ad gaden, kan vi se et lille hus med en grøn låge. Går vi igennem den, kommer vi ind i gården bagom, hvor Marie Jans har sin rulleforretning. Her får de fleste i byen rullet deres duge og sengetøj. Hun blev selvfølgelig kaldt "Rullemarie".

Ser vi ned ad Sønderstræde, kan vi se Gunnar og Ingeborg Hagels bageri og forretning. Jeg blev i øvrigt allerede, da jeg var dreng, vildt forelsket i Bente, en af deres tvillingedøtre. Vi blev senere gift, fik børn og børnebørn og nåede også at fejre guldbryllup sammen.

Lidt længere henne ligger skomager Laurits Jensen's forretning. De er døvstumme, så for at kunne høre, når der er kunder i forretningen, hænger der et tungt lod i døren, og når det rammer gulvet ryster hele huset.

Også ovre i Strandstræde er der en døvstum skomager, han hedder Johan Petersen og hans søn hedder Pedro også kaldet Petrus. Han var bomstærk og kunne ses på havnen hver dag, hvor han hjalp alt og alle. Selvom han var døvstum, kunne vi alle forstå ham, for han havde sin egen måde at kommunikere på.

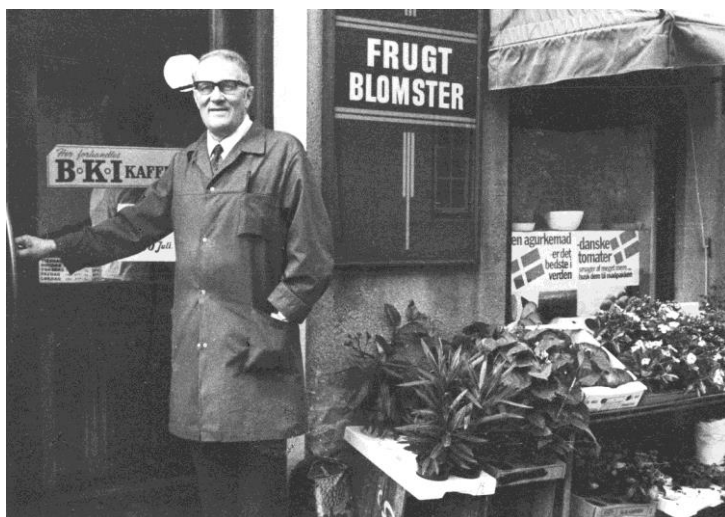
Længere nede ad Sønderstræde ligger Ejner Petersens grøntforretning. Han bliver kaldt

Savskærereren. Her har jeg været bydreng en gang.

Vi er nu nået ud til Bymandsgade, og ser vi til venstre, kan vi se Fogdens Plads. Lidt længere nede ligger

Byskriverstræde, i min barndom hed den Brøndstræde.

Ser vi til højre her, kan man se et stort

Ejner Petersen foran sin grøntforretning på hjørnet af Sønderstræde og Bymandsgade. Foto ca. 1977.

skilt, hvor der står A. B. Mortensens Købmandshandel. Går man ind der, kommer Mary, en af hans to døtre ud og spørger på rigtig dragørsk, hvad skal det være. Her kan man købe alt lige fra håndskåret pølse til ålekroge, og når man bliver gammel nok øl efter lukketid.

Fra Sønderstræde kan man også se over på den anden side af Rønne Alle. Her ligger en stor rød villa, som hedder Riberhus. Går man ind gennem døren, kan man til højre se Riber stå i sin købmandsforretning og til venstre Hallgren i sin slagterforretning. På den anden side af Batterivej ligger "Slikmarie's" forretning. Her kan man blandt meget andet godt købe noget, som hedder nas, det koster 5 øre.

Men nu tilbage til Bymandsgade. Vi går op mod Vestgrønningen og over Blegerstræde. Her ligger på hjørnet Ejnar Rasmussens hestevognmandsforretning. Det er selvfølgelig ikke en forretning, hvor varerne bliver taget ned fra en hylde, men skal du have et par sække koks fra gasværket, formbrændsel, optændingspinde til kakkelovnen eller lidt jord til haven, så er det her, du skal henvende dig.

I stalden står hans heste og i gården hans vogne. Ejnar og hans bror Arthur kan du møde hver dag på hestevognen et eller andet sted i byen eller på deres jorde ved Krudttårnsvej, der hvor nu noget af Strandparken ligger i dag. Her dyrker de alt slags grønt, og meget af det bliver solgt til byens grønthandlere.

Går vi videre, kan vi oppe i hjørnet af pladsen ved Missionshuset se et lille hus, som er bygget ind i plankeværket. Her sælger enkefru Greisen bl. a. is og sodavand. Jeg husker hende som en ret sur dame, som altid skældte os børn ud. Men årsagen har nok været, at under krigen, hvor tyskerne havde taget skolen, var vi et par klasser, som gik i skole i Missionshuset. I frikvarteret legede vi på pladsen uden for, og det har nok ikke været lydløst. Går vi videre, står vi snart på Vestgrønningen og her slutter mine erindringer om forretningerne i de krogede gader fra den gang i fyrerne.

Men der var også forretninger uden for den gamle by. På Strandlinien var der tre. Ved

havnepladsen solgte Jan Schwartz is, forretningen ligger der stadig. Længere ude ad vejen havde Jens Peter sin cykelsmedje, her ligger nu et lille beboelseshus. Lidt længere ude støder vi igen på en forretning, hvor der sælges is og slik, men kun om sommeren. Da jeg var barn hed den "Ellemor's" bod, og den gang kostede en musling-is 10 øre.

*Strandlinien, hvor der tidligere var forretninger, der solgte is.
Til venstre "Ellemors" iskiosk. Udateret foto.*

Også på den anden side af Vestgrønningen, var der nogle forretninger men inden vi skal høre om dem, synes jeg, vi skal gå en tur og opleve det, der dengang skete i byen om natten og i de tidlige morgentimer.

Det første vi møder er natvognen, det var den vogn, som kørte rundt i byen og tømte folks lokummer. Dem var der mange af den gang, og først mange år senere var det slut.

Senere på natten kom et par mælkebiler, på den ene stod der Solbjerg og på den anden Enigheden. De læssede deres varer af ved de forretninger, som solgte mejeriprodukter. Da var bagerne gået i gang med deres morgenbrød.

Så dukkede mælkebudene op på deres budcykler. De satte mælk og fløde af på

*Ella Mühldorf foran købmandsforretningen på hjørnet af Grønnevej og Vestgrønningen.
Foto 1965.*

trappen foran folks dør. Det var i flasker af glas og med en rigtig mælkekapsel. En af dem var Svend mælkemand, ham kendte alle os, som gik i skole, for i spisefrikvarteret solgte han mælk oppe ved skolen. Svend Hansen, som han rigtigt hed, havde senere sammen med sin kone mejeriudsalget på Grønnevej, som de passede flittigt i mange år. Det overtog de efter fru Andersen, som boede i huset. Her har senere været flere andre former for forretning.

På den anden side af vejen lå der en lille grøntforretning, den er der heller ikke mere. Her byggede elektriker Johansen et hus, hvor nu tre generationer har haft værksted og forretning.. På første salen er der beboelse. Forretningen er nu lukket. I nyere tid er

der blevet gjort mange forsøg med forskellige forretninger på Grønnevej, men ingen med større succes. I det høje hus på hjørnet af Vestgrønningen havde Palm Petersen, også kaldet "Rødbeden", i 1940'erne og mange år senere vaskeri. Da det lukkede, var der her i flere år en købmandsforretning, som også er lukket nu.

Rundt om hjørnet havde Johansen sin kiosk og cigarforretning. Her kunne man dengang i hans automat trække 10 cigaretter for 50 øre, men så var der også 10 øre tilbage i pakken.

Det ved jeg, for her blev vi tit sendt hen af lærer Andersen for at trække cigaretter til ham. Efter Johansen havde Olufsen kiosken til den lukkede.

Nu kan jeg ikke erindre flere forretninger fra den gamle by. Jeg har med vilje undladt at nævne alle forretningerne på Kongevejen, for det er der, andre der har gjort, bl. a. Birte Hjort og Svend Jans i bogen Kongevejen - Kongens Vej.

Det er utroligt, at så mange forretninger kunne leve af så få mennesker, som der boede i det gamle Dragør den gang. Det ville heller ikke kunne lade sig gøre i dag, men den gang var det på en helt anden måde, man levede.

I de fleste familier tog manden på arbejde, og konen gik hjemme og passede børnene og huset, købte ind og lavede mad. Alle indkøb foregik i Dragør.

Om sommeren havde alle forretninger nok at lave, for da var alle flyttet ud i deres sommerhuse både på Nord- og Sydstranden.

I den gamle by var mange flyttet ud i deres udhus, så resten af huset kunne lejes ud til dem, vi kaldte landliggere. De boede ofte samme sted år efter år. Det var selvfølgelig også et godt tilskud til familiens økonomi. Nu tror jeg ikke, at jeg kan få halet mere ud af min tur rundt i byen og vil derfor slutte her.

Artiklen stod i DLF-special, august 2011.

Artiklen er skrevet af Jens Lydom Christensen. Han døde i 2012, kort efter at han viste rundt i sin by ved en byvandring for Dragør Lokalhistoriske Forening.

Du kan læse flere artikler fra DLF-Nyt og Kikkenborgen på Dragør Lokalhistoriske Forenings hjemmeside: www.dragoer-lokallhistorie.dk
En del af den ældre, lokalhistoriske litteratur er tilgængelig på Dragør Lokalarkivs hjemmeside: www.dragoer.dk/lokalarkivet

Kejserlodsens

Mange kender Kejserlodsens, der som den ældste af Dragørs lodser, kom om bord, når kongers og kejseres skibe skulle gennem Øresund. Tilnavnet siges at være opstået, fordi der i København var en lods, der havde det tilsvarende hverv. Han blev kaldt kongelodsens, og naturligvis skulle Dragør ikke stå tilbage for storbyen. Nu kommer der en bog om Frederik Vilhelm Møller, som kejserlodsens rigtige navn var. Det er hans børnebørn, der i samarbejde med Dragør Lokalklav har samlet historier og billeder fra Møllers spændende liv. I bogen får man også et portræt af Frederik Møllers og hans hustrus forfædre samt deres børn. Titlen er "Kejserlodsens og hans familie" og bogen præsenteres den lørdag den 14. november i Lokalklavet.

Frederik Møller med datteren Mathilde. Foto 1897.

Kunstnerkolonien Dragør

Dragør har gennem tiden tiltrukket mange kunstnere og i begyndelsen af 1900-tallet var der en hel lille kunstnerkoloni i byen. Christian Mølsted og Viggo Johansen kender mange, men også lidt mindre kendte navne, som Eiler Sørensen, Elias Petersen og Olga Lau var i byen i perioder og malede motiver herfra.

Kunsthistoriker Tina Høgh Nielsen er i øjeblikket ansat på Dragør Lokalklav og laver her en kortlægning af kunstnere og kunstværker. Har du malerier, der er relateret til Dragør, vil hun gerne høre fra dig. Tirsdag den 26. januar 2016 fortæller hun om kendte og ukendte Dragør-malere. Det sker ved et arrangement på Dragør Bibliotek kl. 19.30. Alle er velkommen og der er gratis adgang.

Gåseholderen fortalte

Det fortælles, at kromanden Svend Hansen Gynge, engang han havde besøg af Frederik den 3. på en af dennes svanejagter, havde tøjret sine gæs på kroens tag. Da kongen spurgte ham, hvorfor han gjorde det, svarede han, at han ingen jord havde at tøjre dem på. Kongen forærede ham da et stykke jord langs stranden lige nord for byen - det areal som senere blev benævnt "Løkken" og strækker sig ud til nuværende Annasvej. Det skete i 1669.

Den 6. oktober havde Dragør Lokalhistoriske Forening inviteret til en aften om gæs. Dragørgæssene er jo berømte vidt omkring, og har en lang historie. Arkivleder Henning Sørensen fortalte om gæs i Dragør gennem tiden og gåseholder Ole Svendsen tog tråden op og fortalte om sin far, der var gåseholder og hvordan han selv senere blev aktiv i Gåserepublikken.

Efterfølgende blev den præmierede film "Den sidste gåseholder" fra 2003 vist for de ca. 65 fremmødte. Heldigvis er titlen ikke helt rigtig, for Ole Svendsen fortalte, at der nu kommer nye og yngre gåseholdere til i gåserepublikken. Både indlæg og film blev modtaget positivt og spørgelysten var stor. Kunstneren Lone Larsen viste mange af sine gåsebilleder og Bent Larsen, søn af afdød gåseholder, havde medbragt en stor udstoppet gase.

Gåseholder Ole Svendsen og Bent Larsens udstoppede gase på besøg i Kedelhuset på Wiedergården. Foto: Dines Bogø.

Vær med til at fejre Dragør Lokalhistoriske Forenings 20 års jubilæum

Lørdag den 14. november 2015 markeres jubilæet på Dragør Lokalarkiv, der denne dag afholder den årlige "Arkivernes Dag" kl. 12.00 – 16.00.

Kl. 13.00 er Dragør Lokalhistoriske Forening er vært ved et glas, der bliver holdt festtaler, og jubilæumsudgaven af "Kikkenborgen" udleveres til interesserede. Arkivernes Dag er åben for alle, og alle er naturligvis velkommen til at deltage i arrangementet.

Selve jubilæumsfesten foregår på Dragør Fort **tirsdag den 17. november kl. 18.00**, hvor menuen i restauranten står på "Danmarks Nationalret": stegt flæsk med persillesovs.

Efter spisningen er der jubilæumstaler og underholdning, og aftenen afsluttes med fremvisning af udvalgte numre fra Dragør Revyens 90 års jubilæumsforestilling med titlen "Fort og Godt – en Kanonrevy". Revyen blev spillet for fulde huse i foråret med stor succes.

Jubilæumsfesten er forbeholdt medlemmer af Dragør Lokalhistoriske Forening, og prisen for deltagelse er fastsat til kr. 175 pr. person incl. spisning og DVD af hele jubilæumsrevyen.

Der er plads til i alt 75 gæster, og billetter sælges efter princippet "først til mølle".

Billetter kan købes direkte her:

https://www.place2book.com/da/choose_ticket_sales_workflow?seccode=8ba0c2f827

Du kan også finde linket på www.dragoer.-lokalhistorie.dk

Returadresse:
DLF v/Irene Larsen
Drogdensvej 2
2791 Dragør

Kommende arrangementer

Lørdag den 14. november 2015 kl. 12.00 – 16.00

Åbent hus i Dragør Lokalkarkiv

I anledning af den årlige "Arkivernes Dag" holder Lokalkarkivet ekstraordinært åbent. Kl. 13.00 markeres Dragør Lokalhitoriske Forenings 20 års jubilæum og kl. 14.00 præsenteres bogen "Kejserlodsens og hans familie"

Tirsdag den 17. november 2015 kl. 18.00

Jubilæumsfest i Dragør Lokalhitoriske Forening

Dragør Fort. For medlemmer af Dragør Lokalhitoriske Forening. Se nærmere på forrige side.

Tirsdag den 26. januar 2016 kl. 19.30 – 21.00

Kunstnerkolonien Dragør

Foredrag om kunst og kunstnere med relation til Dragør.

Onsdag den 9. marts 2016 kl. 19.00

Generalforsamling i Dragør Lokalhitoriske Forening

Efter generalforsamlingen får vi besøg af Dragørs turist- og erhvervschef Claus Rex.

Onsdag den 6. april 2016

Byvandring i skibsredernes fodspor.

Martin Hans Borg er guide på en tur gennem Dragør, og fortæller undervejs om nogle af byens skibsredere. Se nærmere i næste nummer af Kikkenborgen.

**Næste nummer af Kikkenborgen udkommer
omkring 1. februar 2016**